

Aan de leden van de
Vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Van Lanschot NL78 FVLB 0699010780
KvK 41179894

Utrecht, 18 oktober 2016
ons kenmerk: 20161018-1220 NF/CvdB/sl
onderwerp: Reactie op beleidsvisie organisatorische en financiële inbedding cvp

Geachte leden van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Op 12 september heeft de staatssecretaris zijn beleidsvisie gepresenteerd op de organisatorische en financiële inbedding van de cliëntvertrouwenspersoon in de zorg voor verstandelijk beperkte en psychogeriatrische cliënten. Ten behoeve van de schriftelijke behandeling in de Tweede Kamer wil ik u graag een aantal gedachtes meegeven ten aanzien van de voorgestelde beleidsvisie. De Stichting PVP is door diverse partijen bevroegd over uitgangspunten voor de organisatie van het patiëntenvertrouwenwerk binnen de ggz. Ten dele zijn deze uitgangspunten terug te vinden in de gepresenteerde beleidsvisie, maar een aantal zaken blijft onderbelicht.

De overeenkomsten groter dan de tegenstellingen

Er wordt in de beleidsvisie een tegenstelling gesuggereerd tussen de behoeftes van enerzijds verstandelijk beperkte en psychogeriatrische cliënten en anderzijds ggz-clieënten. Deze tegenstelling lijkt eerder voort te komen uit bestaande beelden, dan uit de ervaring van de Stichting PVP met het patiëntenvertrouwenwerk in de geestelijke gezondheidszorg, de verstandelijke gehandicaptenzorg en in de psychogeriatricie¹.

De patiëntenvertrouwenspersoon (pvp) en de cliëntvertrouwenspersoon (cvp) worden beiden genoemd in wetten die onvrijwillige zorg reguleren. Beide voorzieningen dienen daarin een rechtsbeschermende rol te vervullen. Het is raadzaam om bij de inrichting van het cliëntenvertrouwenwerk eerder te focussen op de overeenkomsten tussen de (rechtsbescherming van) cliënten dan op de tegenstelling.

Een stap voorwaarts

Met de gepresenteerde beleidsvisie wordt, ten opzichte van de huidige praktijk binnen de zorg voor verstandelijk beperkte en psychogeriatrische cliënten, een grote stap vooruit gezet.

- De onafhankelijkheid van de cvp ten opzichte van de zorgaanbieder wordt beter geborgd.
- Het rechtsbeschermende karakter van de functie wordt benoemd.
- De partijdigheid aan de kant van de cliënt wordt nagestreefd.

1 Artikel 'Beter recht aan positie cliënt' (*Journal Ggz en recht juli 2015*), als bijlage bijgevoegd

- Er is sprake van enige centrale ondersteuning en kwaliteitsbewaking door middel van het instellen van een centrale faciliteit die tijdelijk door het ministerie van VWS zal worden ondersteund.

Een aantal stappen terug

Echter, ten opzichte van de huidige, door diverse externe partijen getoetste praktijk² binnen de ggz, lijkt een flink aantal stappen teruggezet te worden.

- Te makkelijk wordt gedacht over het ontwikkelen en borgen van de rechtsbeschermende taak bij potentieel onvrijwillige zorg. Het is de ervaring van de Stichting PVP dat het solistische karakter van de functie en de specifieke (o.a. juridische) kennis en vaardigheden enerzijds en de partijdige ondersteuning van de cliënt en de onafhankelijkheid van de zorgaanbieder anderzijds, een steunende, controlerende en corrigerende landelijke infrastructuur noodzakelijk maken.³
- Door te suggereren dat de functies van klachtenfunctionaris (conform de Wkkgz) en cliëntvertrouwenspersoon (conform de Wet zorg en dwang) te combineren zijn, komt onder andere de partijdigheid aan de kant van de cliënt verder onder druk te staan⁴. Wanneer ook de functie van cliëntondersteuner (conform de Wmo en de Wlz) met de functie van de cliëntvertrouwenspersoon wordt gecombineerd, moet gevreesd worden voor een verslechtering van de rechtsbescherming van de meest kwetsbare groep, namelijk die cliënten die mogelijk met onvrijwillige zorg te maken krijgen. Eerder zou gedacht kunnen worden aan, naar analogie van 'stepped care', 'stepped support', waarbij de diverse ondersteuners efficiënt en adequaat naar elkaar doorverwijzen. In de diverse wetten wordt steeds beoogd de positie van de cliënt te versterken, maar hier lijkt het kind met het badwater weggegooid te worden.

Toetsingscriteria: waarborgen partijdigheid, onafhankelijkheid, kwaliteit, continuïteit en toegankelijkheid

Het PVP-model⁵ is zo ingericht dat de onafhankelijkheid (ten opzichte van de zorgaanbieder) en de partijdigheid (aan de kant van de cliënt) in de uitvoering van het pvp-werk gewaarborgd zijn. Daarnaast voorziet de landelijke stichting in een infrastructuur die de kwaliteit, de toegankelijkheid en de continuïteit van de voorziening waarborgt.

2 Zie hiervoor de diverse Wetsevaluaties van de Wet Bopz, de Thematische Wetsevaluatie Gedwongen zorg, het jaarverslag 2014 van het College voor de Rechten van de Mens en het oordeel van de derde evaluatie Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden (BVT) over de kwaliteit van het vertrouwenswerk binnen de ggz. Hierin wordt zowel aan de uitvoering van het pvp-werk als aan de organisatiestructuur rechtsbeschermende kwaliteiten toegedicht.

3 De uitvoering van het patiëntenvertrouwenswerk in de ggz is sinds jaar en dag toevertrouwd aan een landelijke organisatie die borg staat voor onafhankelijkheid, professionaliteit en continuïteit. Verwezen mag in dit verband worden naar het standpunt van de minister van VWS van 10 juli 2007, dat "de kwaliteit en de onafhankelijkheid van de pvp en de continuïteit in de pvp-dienstverlening het beste gewaarborgd zijn in een situatie waarbij pvp-diensten door één organisatie worden aangeboden." (Brief met kenmerk CZ/CGG-2770263).

4 Zie hiervoor ook het artikel 'Klachtenfunctionaris en patiëntenvertrouwenspersoon: naast rechtsbescherming 'mediation' als toegevoegde waarde?' (*Journal Ggz en recht juni 2016, nr. 3*), als bijlage bijgevoegd

5 Zie in de bijlage het jaarverslag 2014 waarin het PVP-model wordt toegelicht. De groene pagina's en groene tekst beschrijven het model. De overige tekst betreft de jaarverantwoording geordend aan de hand van het PVP-model.

Om te beoordelen of de voorgestelde beleidsvisie daadwerkelijk eenzelfde kwaliteit van voorziening bewerkstelligt als die binnen de ggz, zou de beoogde voorziening getoetst kunnen worden op de mate waarin deze visie de partijdigheid, de onafhankelijkheid, de kwaliteit, de continuïteit en de toegankelijkheid van de dienstverlening waarborgt en daarmee eenzelfde rechtsbescherming van cliënten waarborgt.

Digitale toegang en databeveiliging

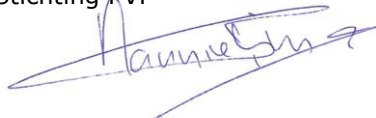
Daarnaast zal nagedacht moeten worden op welke wijze de digitale toegankelijkheid van de voorziening en de databeveiliging gewaarborgd zijn. Beide brengen een financiële investering met zich mee.

Vragen:

- Ervan uitgaand dat bovengenoemde criteria het rechtsbeschermende karakter van de voorziening waarborgt; is de staatssecretaris bereid om de beoogde voorziening te laten toetsen op de mate waarin de onafhankelijkheid en de partijdigheid van de ondersteuning van cliënten door de cvp'en in de praktijk gerealiseerd worden en de mate waarin de kwaliteit, de continuïteit en de toegankelijkheid van de voorziening gewaarborgd zijn?
- Zo ja, hoe zou een dergelijke toetsing uitgevoerd worden en welke partijen wil de staatssecretaris daarbij betrekken?

Wanneer u naar aanleiding van onze reactie op de beleidsvisie van de staatssecretaris nog nadere informatie wenst, dan kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Met vriendelijke groet,
Stichting PVP

Mevrouw H.H.J Flim, MCM
Directeur / bestuurder

NB

Bijgaand zend ik u tevens ter informatie het factsheet 2015 van de Stichting PVP.